

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. ректора Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

проф. Володимир КРАВЕЦЬ

27 березня 2025 року

ПРОГРАМА
СПІВБЕСІДИ З «ІСТОРІЇ УКРАЇНИ»

при вступі на навчання для здобуття ступеня «Бакалавр»

Програма співбесіди з «Історії України» для вступу на навчання для здобуття першого освітнього рівня вищої освіти «бакалавр» для вступників на основі повної загальної середньої освіти. Тернопіль, 2025. 9 с.

Укладач: Терещенко Валентин, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України, археології та спеціальних галузей історичної науки

Ухвалено на засіданні кафедри історії України, археології та спеціальних галузей історичної науки (протокол № 9 від 26 березня 2025 р.).

Пояснювальна записка

Програму вступного іспиту складено відповідно до програми зовнішнього незалежного оцінювання з історії України, затвердженої наказом МОН від 26.06.2018 р. № 696.

Змістове наповнення завдань передбачає знання й володіння фактичним матеріалом, відображення ціннісно-сміслових, загальнокультурних, навчально-пізнавальних та інформаційних компетентностей, що досягаються шляхом вивчення історії різних епох і народів та комунікативних, творчо-діяльнісних і освітніх технологій оволодіння навчальним матеріалом.

Зміст програми

Стародавня історія України

Поява та розселення людей на території України. Заняття привласнювального господарства. Неолітична революція. Поширення землеробства й скотарства на землях України. «Енеоліт». Трипільська і середньостогівська археологічні культури. Кочовики раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та в Криму. Велике переселення народів. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян. Історичні витоки українського народу.

Русь-Україна (Київська держава)

Розселення східнослов'янських племінних союзів Назва «Русь». Руська земля. Утворення Русі-України (Київської держави). Володимир Великий. Державотворення кінця X - середини XI ст. Запровадження християнства як державної релігії. Правління наступників Ярослава Мудрого. Русь-Україна (Київська держава) в першій третині XII ст. Боротьба з половецькою загрозою. Роздробленість Русі-України (Київської держави).

Галицько-Волинська держава

Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Монгольська навала. Розбудова Галицько-Волинської держави (королівства Руського) в 1238-1264 рр. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава) за нащадків Данила Романовича.

Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав (у другій половині XIV – першій половині XVI ст.)

Змагання Польщі та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Утворення Кримського ханства. Політичне становище українських земель у складі Великого князівства. Кревська унія. Велике князівство Руське Свидригайла. Виникнення козацтва.

Українські землі у складі Речі Посполитої в другій половині XVI ст-першій половині XVII

Люблінська унія та її вплив на українські землі. Виникнення Запорозької Січі. Культура й духовність в другій половині XVI ст. Берестейська унія. Діяльність П. Сагайдачного. Морські походи козаків. Козацькі повстання 1620-1630-х рр.

Історія Гетьманщини

Національно-визвольна війна середини XVII ст. під проводом Б. Хмельницького Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність гетьманів козацької України 50- 80-х рр. XVII ст. Правління І. Мазепи (1687-1709 рр.) Внутрішньополітична діяльність гетьманів козацької України 20-50-х рр.

XVIII ст. Обмеження автономії Гетьманщини. Внутрішня політика останнього очільника Гетьманщини Кирила Розумовського. Культура Гетьманщини. Ліквідація Гетьманщини та Запорізької Січі.

Українські землі в складі Австро-Угорської та Російської імперій

Реформи Марії Терезії та Йосифа II та їх вплив на українські землі. Українське національне відродження: початок, періоди й особливості. Діяльність «Руської трійці». (1833-1837 рр.). Кирило-Мефодіївське братство (1846-47) Початок промислового перевороту. Західноукраїнські землі в європейській революції 1848— 1849 рр. Діяльність Головної Руської Ради (1848-1851 рр.) Реформи 1860-1870-х рр. і процеси модернізації в Україні. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадівського руху Національний рух на західно-українських землях в другій половині XIX ст. Україна в роки Першої світової війни.

Українська національна революція 1917-1921 рр.

Українська Центральна Рада. Гетьманат Павла Скоропадського. Директорія УНР. Західноукраїнська народна республіка.

Українські землі у міжвоєнний період

Неп в УСРР Коренізація та українізація. Українська культура в 1920-30 рр. Форсована індустріалізація Насильницька колективізація. Голодомор 1932-1933 рр. Масові репресії та їх ідеологічне виправдання більшовицьким режимом. Українські землі в складі Польщі, Румунії, Чехословаччини у міжвоєнний період.

Україна в роки Другої світової війни

Радянсько-німецькі договори 1939 р. Пакт Молотова-Ріббентропа Початок Другої світової війни Окупація Червоною армією західноукраїнських земель Початок німецько-радянської війни. Бойові дії в 1941-1942 рр. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. «Новий порядок» Рух Опору в роки Другої світової війни. Українська повстанська армія. Бойові дії 1943 -1945 рр. Депортація кримських татар та інших народів Криму Внесок українського народу в перемогу над нацизмом.

УРСР у післявоєнний період (1945-1985 рр.)

Посилення радянської та репресії у західних областях УРСР. Масові депортації. Ліквідація УГКЦ. Український визвольний рух у 1944-1950-х рр. Масовий голод 1946-1947 рр. Ідеологічні кампанії. «Чистки» творчої інтелігенції. Ждановщина Десталінізація і лібералізація суспільного життя. Політична реабілітація. засудження культу особи. Вхідження Кримської області до складу УРСР. Шістдесятництво. Дисидентський рух: течії, форми і методи боротьби.

Період перебудови та здобуття незалежності України

Основні напрями політики «перебудови» Гласність і політичний плюралізм. Чорнобильська катастрофа Формування багатопартійної системи Декларація про державний суверенітет України Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р. Акт проголошення незалежності України.

Становлення України як незалежної держави

Державотворчі процеси в незалежній Україні. Економіка України в 1991-1998 рр. та в 1998- 2004 рр Рухи протесту на початку 2000-х рр. Помаранчева революція. Жовтень-грудень 2004 рр. Євромайдан Революція Гідності. Соціально-економічний розвиток України після 2014 р. Євроінтеграційний поступ України Агресія росії проти України 2014 — 2022 рр. Повномасштабне вторгнення рф у 2022 році. Розвиток української культури в період незалежності.

Питання співбесіди

1. Поява та розселення людей на території України. Заняття привласнювального господарства.
2. Неолітична революція. Поширення землеробства й скотарства на землях України.
3. «Енеоліт». Трипільська і середньостогівська археологічні культури.
4. Кочовики раннього залізного віку.
5. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та в Криму.
6. Велике переселення народів. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів).
7. Розселення східнослов'янських племінних союзів. Утворення Русі-України (Київської держави).
8. Державотворення кінця X - середини XI ст. Володимир Великий та Ярослав Мудрий.
9. Роздробленість Русі-України (Київської держави).
10. Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Монгольська навала.
11. Розбудова Галицько-Волинської держави (королівства Руського) в період правління Данила Романовича.
12. Змагання Польщі та Литви за Галицько-Волинську спадщину.
13. Утворення Кримського ханства.
14. Політичне становище українських земель у складі Великого князівства.
15. Кревська унія. Велике князівство Руське Свидригайла.
16. Виникнення українського козацтва.
17. Люблінська унія та її вплив на українські землі.
18. Культура й духовність в другій половині XVI ст. Берестейська унія.
19. Національно-визвольна війна середини XVII ст під проводом Б.

Хмельницького.

20. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність гетьманів козацької України 50- 80-х рр. XVII ст.

21. Правління І. Мазепи (1687-1709 рр.).

22. Внутрішньополітична діяльність гетьманів козацької України 20 - 50-х рр. XVIII ст. Обмеження автономії Гетьманщини.

23. Внутрішня політика останнього очільника Гетьманщини Кирила Розумовського.

24. Культура Гетьманщини.

25. Ліквідація Гетьманщини та Запорізької Січі.

26. Реформи Марії Терезії та Йосифа II та їх вплив на українські землі.

27. Українське національне відродження XIX століття: початок, періоди й особливості. Діяльність «Руської трійці». (1833-1837 рр.). Кирило— Мефодіївське братство (1846-47).

28. Західноукраїнські землі в європейській революції 1848— 1849 рр. Діяльність Головної Руської Ради (1848-1851 рр.).

29. Політика російського царизму щодо України в другій половині XIX ст. Розвиток громадівського руху.

30. Національний рух на західно-українських землях в другій половині XIX ст.

31. Україна в роки Першої світової війни.

32. Українська Центральна Рада.

33. Гетьманат Павла Скоропадського.

34. Директорія УНР.

35. Західноукраїнська народна республіка.

36. Неп в УСРР.

37. Коренізація та українізація. Українська культура в 1920-30 рр.

38. Форсована індустріалізація в УРСР.

39. Насильницька колективізація. Голодомор 1932-1933 рр.

40. Масові репресії та їх ідеологічне виправдання більшовицьким режимом.

41. Українські землі в складі Польщі, Румунії, Чехословаччини у міжвоєнний період.

42. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Пакт Молотова-Ріббентропа.

43. Початок Другої світової війни Окупація Червоною армією західноукраїнських земель.

44. Початок німецько-радянської війни. Бойові дії в 1941-1942 рр.

45. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. «Новий порядок».

46. Рух Опору в роки Другої світової війни. Українська повстанська армія.

47. Бойові дії на території України 1943 -1945 рр. Депортація кримських татар та інших народів Криму.

48. Внесок українського народу в перемогу над нацизмом.

49. Посилення радянзації та репресії у західних областях УРСР. Масові депортації. Ліквідація УГКЦ.
50. Український визвольний рух у 1944-1950-х рр. Українська повстанська армія.
51. Масовий голод 1946-1947 рр.
52. Ідеологічні кампанії другої половини 1940-х років. «Чистки» творчої інтелігенції. Ждановщина.
54. Десталінізація і лібералізація суспільного життя. Політична реабілітація. засудження культу особи.
55. Входження Кримської області до складу УРСР.
56. Шістдесятництво. Дисидентський рух: течії, форми і методи боротьби
57. Основні напрями політики «перебудови» Гласність і політичний плюралізм. Чорнобильська катастрофа.
58. Формування багатопартійної системи. Декларація про державний суверенітет України.
59. Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р. Акт проголошення незалежності України.
60. Державотворчі процеси в незалежній Україні.
61. Економіка України в 1991-1998 рр. та в 1998- 2004 рр.
62. Рухи протесту на початку 2000-х рр. Помаранчева революція 2004 року.
63. Євромайдан та Революція Гідності.
64. Соціально-економічний розвиток України після 2014 р. Євроінтеграційний поступ України.
65. Агресія росії проти України 2014-2022 рр.
66. Повномасштабне вторгнення рф у 2022 році.
67. Розвиток української культури в період незалежності.

Критерії оцінювання знань та вмінь вступника

Шкала оцінювання відповідей абітурієнтів на три питання теоретичного та практичного змісту розміщується в діапазоні від 100 до 200 балів і розподіляється на п'ять рівнів:

- 1) високий,
- 2) достатній;
- 3) задовільний;
- 4) низький,
- 5) дуже низький.

Критерії оцінювання представлені у таблиці 1.

Таблиця 1

Рівень	Бальна оцінка	Характеристика відповідей вступника
Високий	200-190	Абітурієнт дає повну та розгорнуту відповідь на питання білету, демонструє вільне володіння понятійним апаратом, повністю розкриває суть поставленого питання, добре орієнтується у міжпредметних зв'язках, наводить приклади
Достатній	189-175	У відповідях допускаються неточності або незначні помилки, проте абітурієнт демонструє розуміння матеріалу, логічно обгрунтовує свої міркування.
Задовільний	174-160	Відповіді на питання білету носять фрагментарний характер, переважно відтворюють знання на рівні запам'ятовування. Знання з предмету є неповними, абітурієнт плутається у визначеннях, втрачає логіку та послідовність розкриття питання, не наводить приклади.
Низький	159-145	Абітурієнт погано усвідомлює зміст питання білету, його відповідь не має безпосереднього відношення до поставленого питання. Він не володіє основним термінологічним апаратом дисципліни, демонструє відсутність умінь робити висновки.
Дуже низький	144-100	Абітурієнт допускає грубі помилки, зовсім не розкрив змісту питання

Тривалість підготовки до співбесіди складає 45 хв.
Форма випробування – усна.

Рекомендована література

1. Бойко О. Д. Історія України: посібник. 2-ге вид., допов. Київ: Видавничий центр «Академія», 2002. 656 с.
2. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації XIX–XX ст. Л., 1996.
3. Економічна історія України: Історико-економічне дослідження: в 2 т. [ред. рада: В. М. Литвин (голова), Г. В. Боряк, В. М. Геєць та ін.; відп. ред. В.

А. Смолій; авт. кол.: Т. А. Балабушевич, В. Д. Баран, В. К. Баран та ін.] НАН України, Ін-т історії України. К.: Ніка-Центр, 2011. Т. 1. 696 с.

4. Історія державної служби в Україні: у 5 т. Відп. ред. Т. В. Мотренко, В. А. Смолій; редкол.: С. В. Кульчицький та ін.; Голов. упр. держ. служби України; Ін-т історії НАН України. К.: Ніка-Центр, 2009. Т. 1. 544 с.

5. Історія державної служби в Україні: у 5 т. Відп. ред. Т. В. Мотренко, В. А. Смолій; редкол.: С. В. Кульчицький та ін.; Голов. упр. держ. служби України; Ін-т історії НАН України. К.: Ніка-Центр, 2009. Т. 2. 512 с.

6. Історія України: навчальний посібник. За ред. проф. М. П. Гетьманчука. Львів: ЛьвДУВС, 2015. 400 с.

7. Кульчицький Станіслав Червоний виклик. Історія комунізму в Україні від його народження до загибелі. Книга 1. Темпора, К., 2013. 504 с.

8. Кульчицький Станіслав Червоний виклик. Історія комунізму в Україні від його народження до загибелі. Книга 2. Темпора, К., 2013. 628 с.

9. Кульчицький Станіслав Червоний виклик. Історія комунізму в Україні від його народження до загибелі. Книга 3. Темпора, К., 2013. 388 с.

10. Нариси з історії дипломатії України. [О. І. Галенко, Є. Є. Камінський, М. В. Кірсенко та ін.; відп. ред. В. А. Смолій]. Київ: Альтернативи, 2001. 733 с.